

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

КУЛЬТУРА СЛОВА

Випуск 79

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ ДМИТРА БУРАГО
Київ 2013

Черговий випуск видання присвячено мовотворчості українсько-го культурного діяча, класика української літератури Івана Нечуя-Левицького. Про значення його як теоретика, творця літературної мови, майстра художньої оповіді, пейзажотворення йдеться в низці статей.

Значну увагу приділено питанням функціонування української мови в сучасному мас-медійному просторі.

Читач має змогу ознайомитися з новітніми лінгвостилістичними теоріями, застосуванням методів когнітивістики до конкретного аналізу художніх текстів (М. Семенка, Б. Антоненка-Давидовича, М. Матіос та ін.).

Культуромовні розвідки присвячено вивченню сучасної усної і писемної літературної мови.

Практичні рекомендації дотримання літературної норми стануть у пригоді широкому колу читачів.

Редакційна колегія:

С. Я. Єрмоленко (відповідальний редактор), К. Г. Городенська, П. Ю. Гриценко, Г. М. Сюта (відповідальний секретар), І. Г. Матвіяс, Г. П. Півторак, Л. О. Симоненко, Н. М. Сологуб.

Адреса редакції

Інститут української мови
Національної академії наук України,
вул. М. Грушевського, 4, Київ, 01001.
Тел.: 278-4281, 279-1885;
e-mail: kultura-slova@ukr.net

**Інститут української мови НАН України
висловлює подяку
МІЖНАРОДНОМУ БЛАГОДІЙНОМУ ФОНДУ
«ЛІГА УКРАЇНСЬКИХ МЕЦЕНАТІВ»
за фінансування видання**

ISSN 0201-419

© Інститут української мови НАН України, 2013

© Автори статей, 2013

ЗМІСТ

МОВОСВІТ ІВАНА НЕЧУЯ-ЛЕВИЦЬКОГО

- Світлана Єрмоленко* Етнокультурний і соціальний
зміст художньої оповіді Івана Нечуя-Левицького. 6
- Надія Сологуб* Незнаний Іван Нечуй-Левицький
у праці «Світогляд українського народу» 15
- Людмила Мялковська* Про аспекти дослідження мови
творів Івана Нечуя-Левицького. 19
- Тетяна Коць* Теоретичні засади праць
Івана Нечуя-Левицького і тогочасна мовна практика. . . . 30
- Наталія Дзюбишина-Мельник* Текстотипи
у забутій науково-популярній розвідці
Івана Нечуя-Левицького 36
- Світлана Бирик* «Та ніч, як Божий рай» (лінгвопоетика
пейзажотворення у творі Івана Нечуя-Левицького
«Ніч над Дніпром») 45
- Наталія Мех* «Чи пам'ятають в Україні про гетьмана
і козаків?» (образи *гетьмана* та *козаків* у казці
Івана Нечуя-Левицького «Запорожці») 54
- Тетяна Щербина* Чи вдягала Онися водночас дві спідниці?
(назви одягу в мові прози Івана Нечуя-Левицького) 60

ПОСТАТІ УКРАЇНСЬКИХ МОВОЗНАВЦІВ

- Ірина Гнатюк* Доробок С. Я. Єрмоленко у царині
лексикографії 66

СЛОВО В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ

- Галина Сюта* Точна цитата у сучасному
поетичному тексті 74
- Галина Вокальчук* Поет беззразковості (неологія
Михайля Семенка в контексті словотворчої практики
поетів 20—30-х років ХХ ст.) 82

<i>Лариса Кравець</i> Динаміка концепту <i>місто</i> в поетичних метафорах ХХ ст.	90
<i>Лідія Прокопович</i> Лексико-семантичне поле «простір» у поезії Євгена Маланюка.	97
<i>Наталія Дащенко</i> Вербалізація поняття <i>любов</i> у поезії Марії Матіос.	104
<i>Ольга Сенькович</i> Мовний образ соціуму у прозі Бориса Антоненка-Давидовича	112

МОВА І ЧАС

<i>Світлана Єрмоленко</i> Засоби масової комунікації і мовна свідомість сучасного українця	123
<i>Тетяна Коць</i> Оцінність у мові преси	126
<i>Надія Сологуб</i> Культура мови сучасної преси	128
<i>Лілія Бурківська</i> Українська регіональна преса: соціолінгвістичний аспект	130
<i>Світлана Бибик</i> Колоквіалізація мови преси: нова норма чи саботаж культури спілкування?	133
<i>Марина Навальна</i> Функціонально-стилістичні вияви жаргонної лексики в заголовках інтернетного видання «Українська правда»	135
<i>Галина Сюта</i> Мовний образ реклами.	141
<i>Ангеліна Пономаренко</i> Мовний портрет районної газети (на прикладі приватних оголошень).	144
<i>Світлана Бибик</i> Лабіринтами мовних перекручень	148
<i>Галина Сюта</i> Криве дзеркало мови	151
<i>Світлана Терещенко</i> Культура мови в інтернетних публікаціях на економічну тематику	153
<i>Мирослава Мамич</i> <i>Беруся за перо</i> , або про що писали жінки в українських журналах 80-х років ХХ ст.	161

З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ ТА ПИСЕМНОСТІ

<i>Оксана Таран</i> Липа липова? (з історії походження й функціонування лексем <i>липа</i> , <i>липовий</i>)	168
<i>Тетяна Черненко</i> З історії слова <i>гостинець</i>	172

ТЕРМІН І СЬОГОДЕННЯ

Оксана Бугайова До питання тлумачення терміна *реклама* . . . 177

УСНА МОВА. ВИМОВА. НАГОЛОС

Світлана Бибик Повсякденна аудіокультура
в українській радіопубліцистиці 184
Наталія Вербич Пауза в науковому мовленні 192

НАРІЧЧЯ. ГОВОРИ. ГОВІРКИ

Людмила Колеснік Відапелятивні та відонімні назви
людини в покутсько-буковинських говірках 201

НАШІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

Ліфт — підойма (*Світлана Бибик*) 209
Правопис назв українських банків (*Надія Сологуб*) 211
Сімейний — родинний (*Світлана Бибик*) 214
Суспільний — громадський (*Світлана Бибик*) 216
Типові стилістичні помилки дописувачів
науково-популярних видань (*Тетяна Коць*) 218

РЕЦЕНЗІЇ

Ганна Воронич Динаміка сакрального слова
(Український «Отче наш»: хрестоматія перекладів /
(Укладачі: В. В. Німчук, Н. В. Пуряєва. —
К., 2013. — 140 с.) 221